

Bonne Route!

A person wearing a large black backpack and a hat is walking away from the camera on a paved road. They are holding a lead for a grey donkey that is walking alongside them. The scene is set at sunset or sunrise, with a colorful sky in shades of pink, orange, and purple. The road has a dashed white line down the center, and the landscape is flat with some vegetation on the sides.

**te voet met tent
en ezel van Eiffeltoren
naar Martinitoren**

Tjerk Ridder

Bonne Route!

**te voet met tent
en ezel van Eiffeltoren
naar Martinitoren**

Tjerk Ridder

A sunset scene over a field. The sun is low on the right, casting a warm orange glow across the sky. The foreground is a dark, textured field. In the background, there is a line of trees and some buildings under the sunset sky.

Want ik ben nu allang genoeg gevluht,
als weer, als wind, waaiende naar landen,
als kind gekropen naar zee: het leeg strand en
de schelpen, de koude wind en de vlucht

ook der koude vogels. - Genoeg gevluht,
lopende tussen lage witte huizen,
halfluisterend naar het warmere ruisen
van een andere zee, andere lucht.

En ik die heg noch steg wist waar dan ook
en ik die onder vreemde vlaggen voer
en jong was en toen al blind van gemis,

A white donkey is grazing in a field at sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow. The background shows a line of trees and a clear sky. The donkey is in the foreground, facing left, with its head down as it eats. The overall scene is peaceful and serene.

**maar hiervoor bestond: dit woord en een oer-
woord dit doorschemerend, ik wil nu ook
stilstaan, rond zijn, vanzelf zijn als licht is.**

Hans Andreus
(1926 - 1977)

Inhoudsopgave

Proloog - wat bezielt mij?	6				
Bonne Route! - het muziekalbum	8	Met jou	58		
Weemoed	11	Persoonlijk perspectief	60		
Martinus van Tours	13	Sta op en loop!	61		
Grenzen, tijd en tempo	14	De geheime tuin	63		
Het Martinuspad	15	Verander me maar!	66		
Laat me lopen	16	Paillart, het verloren dorp	68		
De vreedzame strijder	19	De pelgrimskamer	70		
Vier routes door Europa	22	Amiens, de stad van het delen!	75		
Wat er vooraf ging	24	De oorsprong van de Schelde in Gouy	78		
Laat de liefde toe	28	De koster van de Martinuskerk	82		
De prelude in Tours	30	Green Fields of France	84		
De route door Frankrijk	36	De dunne lijn van de vrede	86		
Het vertrek in Parijs	38	Bier en blaren	88		
Pleisterplaats	41	Onverwoestbaar mezelf zijn	90		
Weerstand	44	Over de Belgische grens	92		
Sporen in een onvolmaakte wereld	48	De route door België	94		
Pionieren	50	Tegenslag	97		
Verslaving	52	Ieper, de vredesstad	99		
Loslaten	53	De 'Last Post', een Europese hedrenking	101		
De ruimte tussen de lijnen	54				
				Opnieuw loslaten	102
				Houd moed	104
				In de luwte	106
				Een liefde die zich laat ontvouwt	108
				Onderweg naar de Oude Abdij	
				van Drongen	114
				In het bos slapen	116
				De ezelopvang	120
				Beveren & Doel	124
				Fort Sint-Martijn en de Kamthoutse Heide	130
				De Dodendraad	133
				Schengenverdrag en de	
				Nederlandse grens	134
				De route door Nederland	136
				Aan de oever van de Maas:	
				het grootste pleeggezin van Nederland	138
				Zaltbommel, Martinusstad aan de Waal	142
				Over de Lek en over het hek	148
				Thuis in Utrecht	150
				Domstad	152
				Langs de Vecht	154
				Ridder in een kasteel	155
				De Zuiderzeeballade	158
				De eeuwenoude sleutel en zijn	
				sleutelbewaarder	160
				Hollands Licht en de weerspiegeling	
				van water	164
				De Afsluitdijk	169
				De moed van kapitein Boers	172
				Een warm welkom van Friese paarden	174
				Het ontstaan van het idee	
				van de Lodewijkbank	176
				Snits en de hoogstamboomgaard	
				van Jirnsum	180
				Mijmeringen in de tuin van de	
				Martinuskerk van Warga	182
				Weidun en Weidevogels	184
				Ljouwert 2018 - Iepen mienskip	186
				Santiago aan het Wad	188
				Draai je naar de zon	190
				Grote verschillen en toch ook weer niet	192
				De Martinatoren in zicht	194
				Het huis van de miljonair	198
				Epiloog - de ezel in onszelf	204
				Het Ezeltje	206
				Mama	209
				Colofon	210
				Het Muziekalbum Bonne Route!	211
				Dankwoord	213

Proloog - *wat bezielt mij?*

Het leven is een reis, maar hoe onderneem je die, wat geef je en wat neem je?

Als je het kader van tijd en de beslommingen van het alledaagse met meer afstand bekijkt, dan hebben we als mensen een basale overeenkomst: wie je ook bent en wat je achtergrond ook is, op een moment in de tijd worden we geboren, zetten we stappen op ons levenspad om ergens later in de tijd de aardbol weer te verlaten.

Welke stappen zet je en waarheen? Welke ervaringen geeft het je? En hoe vind je de balans tussen voor jezelf zorgen en er zijn voor anderen?

Ik ben Tjerk Ridder en ik ben theatermaker, verteller en liedjesschrijver uit Utrecht. Levensverhalen en geschiedenis boeien me enorm. In dit boek neem ik je mee onderweg op mijn reis, de stappen, ervaringen en ontmoetingen. De Bonne Route!-reis die ik in dit boek beschrijf is onderdeel van een drieluik van Europese reisprojecten die door de jaren heen organisch zijn ontstaan.

De reizen hebben met elkaar gemeen dat zij de inspiratie en voedingsbodem waren voor mijn voorstellingen. Ieder hadden zij een specifiek thema en reisde ik op een specifieke manier.

In 2010 ondernam ik mijn eerste professionele reis. Ik liftte met een caravan - zonder auto - dwars door het continent Europa, van Utrecht naar Istanboel. Onder de titel 'Trekhaak Gezocht! - je hebt anderen nodig om verder te komen' was ik letterlijk op zoek naar trekhaken en daarmee naar welwillendheid, gastvrijheid en vertrouwen. Onderweg vroeg ik de vele Europeanen die me een trekhaak boden naar hun dromen en grenzen. Uit de Trekhaak Gezocht!-reis is een theatervoorstelling en een boek voortgekomen.

Het tweede reisproject heet 'Sporen van Vrijheid'. Op zoek naar de persoonlijke betekenis van vrijheid was ik in 2015 met mijn Belgisch trekpaard Elvi onderweg langs specifieke plekken van vrijheid en onvrijheid, van festival tot gevangenis. Vooral wilde ik mensen spreken over het besef, belang en de betekenis van persoonlijke vrijheid. 'Sporen van Vrijheid' werd ook een interactief theaterprogramma.

Na deze twee reisprojecten had ik de sterke aandring om nog een derde reis te maken ondanks de intensieve en heftige aspecten die bij dergelijke ondernemingen komen kijken, zoals de hoge mate van onzekerheid, de ontberingen en het doorzettingsvermogen dat zo'n reisproject vraagt.

Beide eerdere projecten waren zowel een fysieke als een mentale uitputtingslag geweest.

En ook moest ik mezelf opnieuw weer kwetsbaar op durven stellen want als je wezenlijke ervaringen wil opdoen, jezelf en de wereld onder de loep wilt nemen om een essentiële verandering te bewerkstelligen, dan kun je het jezelf niet gemakkelijk maken. Dit keer wilde ik het concept van de reis zo eenvoudig als mogelijk houden en als een moderne pelgrim onderweg gaan. Ik was benieuwd naar wat het met me zou doen als ik de weg te voet af zou leggen, zou vertragen in het tempo van de menselijke maat.

Voor Bonne Route! ging ik dus lopen, met gitaar en ezel Lodewijk, over het Martinuspad, op zoek naar saamhorigheid en solidariteit in de huidige tijd. Dit keer was de leidraad het pad zelf, die in 2017 nog maar gedeeltelijk was gedefinieerd. Voor slaapplekken, eten en drinken was ik afhankelijk van de mensen die ik onderweg spontaan langs het traject hoopte te ontmoeten.

Onderdeel van het concept van de Bonne Route!-reis was een aantal praktische en symbolische elementen, zoals het 'Certificaat van het Delen'. Voor vertrek had ik een crowdfunding-campagne opgezet om het project mede te financieren. De helft van het bedrag dat ik ophaalde wilde ik, naar voorbeeld van Sint-Maarten en zijn mantel, delen met één of meerdere mooie initiatieven die ik onderweg zou tegenkomen en op die manier wilde ondersteunen. In de tassen op Lodewijks rug had ik een eenvoudig cadeautje mee: het Martinuslichtje. Een kaarsje voor de mensen onderweg, als dank voor de gastvrijheid en het delen van hun tijd. Om nog meer symboliek in te brengen bracht ik een brievenuitwisseling op gang tussen verschillende burgemeesters van diverse Europese Martinus-steden langs het traject.

Je kunt dit boek op diverse niveaus insteken. Bovenal is het een avonturenboek om van voor tot achter door te lezen maar net zo eenvoudig kun je er doorheen bladeren en er wat dingen uit sprokkelen voor vermaak of ter inspiratie. Ook kun je het boek zien als een alternatieve wandelgids van een nieuwe Europese culturele route of je kunt meer focussen op de weg van de pelgrim, waarbij existentiële vragen en aspecten van de levensweg naar voren komen.

Het Bonne Route!-boek vormt tevens het artwork van het gelijknamige streaming muziekalbum. Onderweg in het boek kom je de liedteksten van de songs tegen die ik geïnspireerd door mijn reis schreef en die ook onderdeel zijn van de theatervoorstelling. Scan de QR-codes bij de liedteksten en je kunt de tracks direct online beluisteren.

Enfin, ik hoop dat de stappen op mijn pad ook jou weer verder brengen. Ik wens je de weg die jij te gaan hebt, Bonne Route!

Tjerk

Bonne

Bonne Route! - *het muziekalbum*

1. Laat me lopen / 2. Laat de liefde toe / 3. Sporen in een onvolmaakte wereld / 4. Met jou

/ 5. Green Fields of France / 6. Houd moed / 7. Domstad / 8. Draai je naar de zon / 9. Het ezeltje

Bonne

Weemoed

Als ik vier jaar oud ben, gaan we voor het eerst op vakantie naar het buitenland.

Vanaf de achterbank kijk ik verwonderd naar het veranderende landschap. Mijn vader vertelt wat we onderweg zien: het Ruhrgebied en de kolenindustrie en wat er gebeurd is in de Tweede Wereldoorlog. Mijn moeder zit met de tas met proviand naast hem. We passeren de grens met Zwitserland. In dat land tussen de bergen woont de zus van mijn moeder, tante Beatrice. In een Zwitsers warenhuis valt mijn oog op een grijs knuffelezeltje. Ik ben op slag verliefd en krijg het ezeltje cadeau. Ik noem hem Grijsje. De geur en de zachtheid van de vacht geven me een gevoel van veiligheid, een gevoel van thuis. Vanaf dat moment zijn Grijsje en ik onafscheidelijk. 's Nachts in bed, overdag op school en als ik ga spelen bij vriendjes is mijn ezel-kameraad bij me.

Zolang als ik me kan herinneren voel ik me anders: een dynamisch vrolijk jongetje met een beeldend voorstellingsvermogen dat veel en snel praat. Ik maak graag contact met zowel mensen als dieren en houd van de natuur. Maar ik voel me ook vaak ontheemd en melancholiek. Ik ben bang om in de steek gelaten te worden. Dat kwetsbare gevoel van 'alleen zijn' is tot de dag van vandaag bij me en heeft een flinke impact op de keuzes die ik bewust of onbewust maak en daarmee op mijn levensloop. Waarschijnlijk is dat de reden dat ik van jongs af aan altijd op zoek ben naar veilige plekken in de wereld buiten mijn huis. Naar veilige grond waar je figuurlijk op kan bouwen en vertrouwen.

12

Martinus van Tours

IK ben geboren in Utrecht. Op de Domtoren staat geen kruis, geen haan maar een man op een paard. In zijn ene hand een zwaard, in de andere een mantel. Het is Martinus van Tours, Sint-Maarten, de schutspatroon van de stad. Op zijn naamdag, op 11 november, gaan kinderen zingend met lampionnen langs de deuren. Sint-Maarten is het feest van saamhorigheid en delen.

MARTINUS heeft echt bestaan. Hij is geboren in het jaar 316 na Christus, in wat we nu kennen als Hongarije en destijds onderdeel was van het grote Romeinse Rijk. Toen Martinus vijftien jaar was ging hij dienen in het Romeinse leger. Op zijn achttiende reed hij op zijn paard met het legioen mee naar de Noord-Franse stad Amiens. Het was een koude winter en naast de stadspoort van Amiens zat een verkleumde bedelaar.

Hij nam zijn zwaard en sneed zijn rode mantel in tweeën. De helft gaf hij aan de bedelaar. Die daad van solidariteit en barmhartigheid heeft door de eeuwen heen vele mensen geïnspireerd om te handelen in de geest van Martinus.

Door heel Europa zijn er dorpen, kathedraalen, kerken en straten naar hem vernoemd. Jongens en meisjes dragen zijn naam: Maarten, Maartje, Martien, Mart, Martijn, Martine, Tinus en Tina, allemaal verbaseringen van Martinus. Oorspronkelijk is Martinus een Latijnse naam, afkomstig van de Romeinse god Mars. Mars was de god van de oorlog en zijn naam betekent strijd of ik strijd.

Bonne

Sinds ik regelmatig door Europa reis, fascineren oude wegen me. Eeuwenoude lijnen door het landschap. Het idee dat ik me op een weg voortbeweeg waar honderden jaren geleden ook al mensen op onderweg waren. Waarheen gingen ze en waarom? Met welke gedachten en vragen hielden ze zich toen bezig? Die oude wegen van onze voorouders vind ik eindeloos inspirerend. Ook het immer bewegende lijnenspel van landsgrenzen boeit me. Meestal door oorlogen schuiven landsgrenzen door de tijd steeds heen en weer. Maar wat levert dat geschuif eigenlijk op?

Grenzen, tijd en tempo

We leven in een heel hectische samenleving en bewegen ons voort in een enorm tempo in een snel veranderende wereld. De agenda's zitten nagenoeg bijna altijd vol. Ik houd wel van snelheid, hectiek en dynamiek maar voorafgaand aan mijn nieuwe reisavontuur vroeg ik me af wat het persoonlijk met me zou doen als ik te voet onderweg zou gaan en zou vertragen. In het tempo van de menselijke maat.

Het Martinuspad

LE CHEMIN DE SAINT MARTIN, OFWEL HET MARTINUSPAD, IS 1234 KILOMETER LANG EN LOOPT VAN PARIJS VIA BELGIË EN UTRECHT NAAR GRONINGEN. Met nagenoeg alleen wat kleren en een tent ga ik drie maanden langs Europees cultureel erfgoed lopen en kennismaken met de verhalen van onze geschiedenis. Wij leven in vrijheid en in grote welvaart maar wat betekent delen tegenwoordig? En hoe solidair zijn mensen? Is het allemaal zo ik-gericht en individualistisch als je vaak hoort? Dat ga ik onderzoeken en aan den lijve ondervinden. Ik wil de tocht op de bonnefooi lopen, zonder strak omljnd plan gewoon het pad volgen, precies zoals dat in vroeger dagen gegaan moet zijn. Wie en wat zal ik onderweg tegenkomen? Waar vind ik eten en drinken en waar zal ik de nacht doorbrengen?

Ik besluit om in omgekeerde richting te lopen zodat ik weet dat, waar ik ook ben en hoe ik me ook voel, ik in elk geval onderweg ben naar huis.

Laat me lopen

Laat me lopen, laat me gaan,
waar niemand op me wacht.

Laat me volgen en zoeken.

Laat me vragen aan de mensen,
mag ik schuilen voor één nacht?

Laat me lopen, laat me stappen,
laat me zeulen met mijn last.
Met mezelf, de wereld, de mensen en de
dingen.

Laat me wakker, laat me dromen,
laat me woest en laat me wild.
En laat me zingen.

Laat me zakken, laat me vallen,
laat me gaan tot op de bodem.
Laat mij dorsten, dwalen en graven.
Laat me opstaan en leid mij in bekoring.
En geef me schoonheid,
schoonheid om me aan te laven.

Laat me lopen, laat me stappen,
laat me zeulen met mijn last.
Met mezelf, de wereld, de mensen en de
dingen.

Laat me wakker, laat me dromen,
laat me woest en laat me wild.
En laat me zingen.

Laat me kussen, laat me aaien,
laat me gissen en draaien.
Voetsporen trekken over grenzen ongewis.
Opdat ik meebewegen mag met alles altijd in
beweging.
Want niets blijft wat het is,
want niets blijft wat het is.

